

Federatie van ouderverenigingen en gebruikersraden in instellingen
voor personen met een handicap v.z.w.

VERKLARING VAN FOVIG VAN JANUARI 2001.

VISIE OP DE ONTWIKKELING IN DE TOEKOMST VAN DE VOORZIENINGEN VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP IN VLAANDEREN.

Historisch en actueel hebben de voorzieningen een belangrijke plaats in de zorg van personen met een handicap. FOVIG vraagt aandacht voor de plaats en de waarde van deze voorzieningen en wenst dat zij naar behoren hun rol kunnen blijven spelen. FOVIG drukt ook zijn bezorgdheid uit over de ontwikkeling van deze voorzieningen in de toekomst.

Meer en meer kiezen instellingen voor gedecentraliseerde woonvormen. De overheid stimuleert dit. Nieuwbouw zou enkel nog voor kleine groepen toegestaan worden. Onderwijs, wonen, werken, dagbesteding en behandeling dienen van elkaar gescheiden te worden. Zorgvormen zoals zopas opgenoemd, geheel of gedeeltelijk geïntegreerd in één campus, zouden in de toekomst definitief tot het verleden behoren.

Om dergelijke opties te nemen gaat men uit van fundamentele uitgangspunten en opvattingen in verband met integratie. De fundamentele discussie lijkt gevoerd. Er werd een visie ontwikkeld. Deze wordt als norm voor de toekomst naar voor geschoven. Delocatie en doorgedreven kleinschaligheid zijn hierbij leidinggevende principes. In verband met de grootte van inplantingen worden concrete richtgetallen geformuleerd.

FOVIG wenst specifiek over deze aangelegenheid zijn bezorgdheid en bekommernis naar buiten te brengen. FOVIG wenst een stem te laten horen van ouders en vertegenwoordigers van gebruikers, vertrouwd met de wereld van de voorzieningen. FOVIG wenst vooral de stem te laten horen van die gebruikers die als zwak mogen aanzien worden.

Wij stellen dat het begrip integratie ons zeer dierbaar is. De integratie verloopt steeds tussen twee polen: de groep en de individuele persoon. Beide polen zijn steeds actief. Tussen beiden is er steeds een samenspel en een wisselwerking. De aard en de graad van activiteit van beiden varieert in functie van de aard en de ernst van de handicap.

Uitgangspunt is steeds de zorgvraag van de persoon met zijn mogelijkheden en zijn beperkingen. Naarmate deze persoon meer aan kan zal hij zich gemakkelijker integreren in de groep, de omgeving en de bredere maatschappij. Naarmate deze minder aan kan zal hij zich moeilijker integreren in de brede maatschappij. Naarmate de beperkingen ernstiger worden is men meer aangewezen op een bijzondere groep of omgeving waarin de persoon zich opgenomen en thuis voelt en die hem zelf ook als een zinvolle en onontbeerlijke schakel ervaart.

Integratie heeft wezenlijk te maken met het gevoel erbij te horen. Zowel de persoon als de groep dienen beiden het gevoel te hebben dat ze bij elkaar horen. Integratie wordt pas gerealiseerd vanaf het ogenblik dat zowel groep als persoon elkaar als noodzakelijk en zelfs als onmisbaar ervaren. Vooral personen met ernstige beperkingen zijn aangewezen op een 'zinvolle groep' die hen ook als een 'zinvol lid' ervaart.

FOVIG pleit ervoor dat basisprincipes zoals personalisatie, emancipatie, zelfrealisatie, participatie en autonomie op een voor de persoon geëigende en adequate wijze zouden ingevuld worden. FOVIG wijst erop dat in de werkelijkheid vaak slechts een afspiegeling van deze begrippen kan gerealiseerd worden. FOVIG wenst dat men deze principes niet hol maar vol laat klinken door ze een ware en werkelijke inhoud te geven.

FOVIG pleit voor een rijke en genuanceerde visie op integratie. FOVIG weigert het complexe en diepe begrip van integratie te vervangen door begrippen zoals normalisatie en inclusie. Dit neemt niet weg dat de principes van normalisatie en inclusie onderschreven worden voor deze personen die dit aankunnen.

FOVIG steunt de principes van kleinschaligheid, decentralisatie en delocatie en ziet dit als een nieuwe en toe te juichen ontwikkeling. Dit is echter niet de enige en ook niet de altijd en overal geldende norm. Kleinschaligheid hoeft niet tegengesteld te worden aan centralisatie in een groter geïntegreerd werkgeheel.

Voor FOVIG blijft er plaats voor zowel kleine als grotere voorzieningen.

Voor de zwaksten dient scheiding van leefsfere in ruimtelijke nabijheid gerealiseerd te worden. De ruimtelijke nabijheid kan een perfecte scheiding inhouden van wonen, werken, vrijetijdsbesteding en behandeling Een moderne, goed opgevatte campus is voor FOVIG niet voorbijgestreefd en niet achterhaald. De waarde ervan wordt niet op de eerste plaats bepaald door de grootte noch het aantal bewoners.

FOVIG pleit op bijzondere wijze voor de personen getroffen door zware handicaps die als de allerzwaksten mogen aanzien worden. Begrippen zoals bescherming, veiligheid, ruimte, bereikbaarheid, geïntegreerde aanpak en behandeling zijn voor deze personen geen ijdele woorden. Deze begrippen hebben voor hen vaak een

heel precieze, concrete en soms zelfs letterlijke betekenis. FOVIG pleit ervoor dat vooral voor deze mensen de scheiding van de zorgvormen op een zinvolle en haalbare wijze zou gerealiseerd worden zonder afbreuk te doen aan hun kwaliteit van leven. FOVIG wenst deze scheiding niet gerealiseerd te zien wanneer de persoon met een handicap dit niet aankan.

Een bijzondere plaats bekleden ook zij die niet meer kunnen terugvallen op een natuurlijk milieu. Zij vormen een vrij omvangrijke groep die oud wordt binnen een residentieel kader dat zij als hun thuis ervaren. Zeker voor hen is het realiseren van aangepaste voorzieningen die als voldoende kleinschalig worden ervaren en die een afdoend en geïntegreerd handelingsaanbod aanbieden een prioritaire maatschappelijke opdracht. Zij mogen geen vergeten groep worden die moet blijven wachten op een modern, goed opgevat zorg- en handelingsaanbod.